

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขางานศิลป์แผ่นดิน

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขางานศิลป์แผ่นดิน

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

N/A

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

เมื่อกล่าวถึง ศิลปกรรมไทย เป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่มีการถ่ายทอดความรู้ ผ่านทักษะและประสบการณ์จนกลายเป็นเอกลักษณ์ทางความงามเฉพาะด้าน มีคุณค่าที่แสดงถึงอารยธรรมของไทย ความซาบซึ้งในสุนทรียภาพ และภูมิปัญญา ที่ชนชาติไทยได้คัดสรรและเรียนรู้ที่จะประดิษฐ์คิดค้นกรรมวิธี ขั้นตอน ที่ทำให้งานช่างศิลปกรรมเหล่านั้นได้รับยกย่องให้เป็นงานศิลป์แผ่นดิน โดยงานศิลป์แผ่นดินนั้นเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมของไทย มีความเชื่อมโยงกับความเชื่อ ประเพณี และยังได้รับการอุปถัมภ์จากหน่วยงานของรัฐเสมอมา งานศิลปกรรมไทยจึงยังคงถือปฏิบัติเป็นอาชีพที่ได้รับการสืบทอดเรื่อยมา

ปัจจุบันการนำต้นทุนจากมรดกทางวัฒนธรรมมาเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป งานศิลป์แผ่นดินหรืองานหัตถศิลป์ระดับสูงกลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่ระลึก เป็นองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดกันในสถานประกอบการ สร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้คุณค่าของผลงานเหล่านั้นไม่เพียงเป็นเครื่องยืนยันความสามารถของงานช่างไทยเท่านั้น ยังเป็นเครื่องสะท้อนถึงความต้องการของตลาดแรงงานที่ยังคงมีกำลังการผลิต มีตลาดรองรับ และเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงความเป็นไทยได้อีกด้วย

กลุ่มงานช่าง 5 กลุ่ม ที่มีผู้ให้ความสนใจ และเป็นกำลังหลักในการเผยแพร่ทักษะฝีมือของศิลปะไทยในปัจจุบัน อีกทั้งยังต้องการได้รับการผลักดันและสนับสนุนจากองค์กร หน่วยงานรัฐ ในการที่จะสร้างเครื่องมือที่ก่อให้เกิดการฝึกอบรมและทดสอบสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ช่างเขียน ช่างปั้น ช่างรัก ช่างหัวโขน ช่างพัสดราภรณ์

ช่างเขียน เป็นงานช่างที่มีความสำคัญต่องานช่างทุกกลุ่ม ผู้ที่มีทักษะขั้นสูงในงานช่างเขียนจะสามารถสร้างสรรค์งานประเภทอื่น ๆ ได้อย่างงดงาม ถูกต้อง และมีมาตรฐาน ช่างเขียนนั้นหมายรวมถึงผู้วาดลวดลาย ออกแบบลวดลาย เขียนสีด้วยพู่กัน

ช่างปั้น เป็นช่างที่มีส่วนสำคัญในการตกแต่งงานสถาปัตยกรรม การซ่อมแซมบูรณะอาคาร ศาสนสถานที่มีการใช้ปูนปั้นเป็นส่วนประกอบ ทั้งที่เป็นการปั้นปูนสด และปูนสำเร็จรูป ผู้ที่จะสามารถมีความชำนาญในด้านทักษะทางประติมากรรมแล้วยังต้องมีความรู้ความเข้าใจในคุณสมบัติของวัสดุ ส่วนประกอบ ส่วนผสม และการใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงานด้วย

ช่างรัก เป็นช่างที่มีความรู้ด้านการนำยารักมาใช้เป็นส่วนประกอบในการสร้างสรรค์งานศิลปะไทยได้แก่ งานลายรดน้ำ งานประดับมุก งานประดับกระจก เครื่องเงิน ตลอดจนการปิดทอง รักคือวัสดุสำคัญในการที่จะส่งเสริมให้ผลงานสร้างสรรค์ตามประเภทต่าง ๆ นี้เกิดความงดงามขึ้นด้วยกรรมวิธีที่แตกต่างออกไปอีก งานรักจึงเป็นที่ต้องการของแวดวงศิลปะไทยอย่างมาก จึงเกิดหลักสูตรที่เป็นการส่งเสริมให้ผู้ที่มีความสนใจได้เรียนรู้ และการรับรองความสามารถ เช่น หลักสูตรเครื่องเงิน 800 ชั่วโมง โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โครงการฝึกอบรมความรู้ด้านศิลปกรรมของช่างสิบหมู่ที่เปิดสอนให้แก่บุคคลทั่วไปจำนวนจำกัด ปีละ 1 ครั้ง เป็นต้น

ช่างหัวโขน เป็นงานหัตถศิลป์ระดับสูงที่ผู้ที่จะสามารถทำหัวโขนได้นั้นจะต้องมีความเข้าใจในขนบ และมีความเข้าใจในกระบวนการสร้างสรรค์ ตลอดจนการแก้ไขปัญหา แต่เดิมนั้นหัวโขนสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการแสดงโขน ผู้เล่นมักมีความสัมพันธ์กับช่างผู้ทำเพื่อปรับลดขนาดของหัวโขนให้มีความพอดีสำหรับใช้ในการแสดง ปัจจุบันหัวโขนเป็นตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรม ส่งผลให้ความต้องการหัวโขนมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ในการประกอบพิธีไหว้ครูต่าง ๆ มีการนำหัวโขนมาประกอบพิธีด้วย เช่นนี้แล้วช่างหัวโขนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

ในปี พ.ศ. 2561 องค์กรยูเนสโกประกาศให้โขนเป็นมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติรายการแรกของประเทศไทย จึงเกิดการสำรวจกลุ่ม คณะ ที่ยังคงมีการจัดแสดงโขน

เป็นการรวบรวมเครือข่ายที่ทำให้ช่างทำหัวโขนมีโอกาสในการเผยแพร่ผลงานได้อย่างกว้างขวางมากขึ้นจากเดิมที่อาจมีการเผยแพร่เฉพาะคนรู้จักเท่านั้น

ช่างพัสดราภรณ์ เป็นงานช่างที่เป็นส่วนประกอบหลักประการหนึ่งในการแสดงโขน พัสดราภรณ์คือเครื่องโขน ประกอบด้วย ชุดการแสดง และหมายรวมถึงชุดละครที่ต้องใช้ทักษะด้านการตัดเย็บและการปักด้วยวัสดุต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความงาม และยังคงขนบของลวดลายบางประการไว้ อย่างไรก็ตามกลุ่มช่างปักผ้าเครื่องโขน ละครนี้มีอยู่อย่างจำกัด เนื่องจากราคาของวัสดุค่อนข้างสูง เพราะเป็นวัสดุนำเข้าจากต่างประเทศ ชุดมีอายุการใช้งานนาน ในด้านการสร้างแรงจูงใจให้กลุ่มช่างใหม่ ๆ เขารับการถ่ายทอดและสืบสานความรู้เป็นไปด้วยความยากลำบาก หากมีการสนับสนุนด้านการแสดงโขนละครมากขึ้นก็ย่อมส่งผลให้กลุ่มช่างพัสดราภรณ์มีงานมากขึ้นได้

การสร้างแรงจูงใจในการสงวนรักษาองค์ความรู้ด้วยการสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชนจะสามารถทำให้ชุมชนที่มีวิถีของการปักผ้าเครื่องโขน ละครเหล่านี้มีความเข้มแข็ง และถ่ายทอดทักษะที่สั่งสมอยู่กับตัวนั้นให้เป็นชุดองค์ความรู้ในการฝึกทักษะวิชาชีพได้ต่อไป

งานช่างศิลป์แผ่นดิน มีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ เป็นการส่งเสริมการสำนึกในคุณค่าของ ภูมิปัญญาและความพัฒนาทางด้านงานศิลปวัฒนธรรม กลุ่มช่างรุ่นใหม่ที่มีความสนใจฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ แมว่าไม่ได้อยู่ในระบบของสถานศึกษาก็สามารถได้รับการยกย่อง และมีเครื่องยืนยันความสามารถด้วยการฝึกอบรมและทดสอบสมรรถนะวิชาชีพเพื่อเป็นการรับรองความสามารถ และเพิ่มโอกาสการแข่งขันที่สามารถยกระดับสู่สากลได้ในกลุ่มประเทศที่มีลักษณะทางวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับไทย จะมีกลุ่มงานช่างต่าง ๆ ที่ผลิตสินค้าทางวัฒนธรรมออกจำหน่าย หากช่างไทยมีทักษะฝีมือที่มีคุณภาพสูง

ผ่านการรับรอง จะเป็นฐานให้กลุ่มงานช่างศิลป์แผ่นดินเป็นที่รับรู้และต้องการของนานาชาติ

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

ครั้งที่ 1

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน

สาขางานศิลป์แผ่นดิน

อาชีพช่างเขียน แบบศิลปะไทย ระดับ 5

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	เนื้อหา
01131	เขียนตัวพระ
01132	เขียนตัวนาง
01133	เขียนตัวกาก

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขางานศิลป์แผ่นดิน อาชีพช่างเขียน แบบศิลปะไทย ระดับ 5

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

เป็นหน่วยสมรรถนะที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเขียนตัวพระ ตัวนาง และตัวกากแบบต่างๆ สามารถอธิบายลักษณะทางกายวิภาคและนาฏลักษณะของตัวพระ ตัวนาง และตัวกาก ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับเทพบุรุษ เทพสตรี เครื่องอาวุธประจำตัว มีความรู้เกี่ยวกับลักษณะของอาชีพชาวบ้าน เครื่องแต่งกายตามยุคสมัย และเลือกใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเขียนได้

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

ผู้ที่เข้าสู่คุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพช่างเขียน แบบศิลปะไทย ระดับ 5 ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปีบริบูรณ์
2. สอบผ่านการประเมินคุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพ ช่างเขียน แบบศิลปะไทย ระดับ 4 และทำงานในระดับระดับนั้นไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือ
3. มีประสบการณ์ในงานช่างเขียน แบบศิลปะไทย ไม่น้อยกว่า 2 ปี
4. ผ่านเกณฑ์คุณสมบัติด้านวิชาชีพ (Professional Profile) รวมกับการสอบสัมภาษณ์ และการสอบสาธิตการปฏิบัติงานสำหรับหน่วยสมรรถนะในระดับนี้จำนวน 3 หน่วย

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

N/A

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

ผู้ที่ปฏิบัติงานในอาชีพช่างเขียน แบบศิลปะไทย

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิมัธยมศึกษาปีที่)

01131 เขียนตัวพระ

01132 เขียนตัวนาง

01133 เขียนตัวกาก

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ 21/07/2565

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
อนุรักษ์ สืบสานและพัฒนาศิลปปะประจำชาติเพื่อเศรษฐกิจสร างสรรค์	01	การอนุรักษ์ศิลปปะประจำชาติ	011	งานช่างเขียนแบบศิลปปะไทย

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ 21/07/2565

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
011	งานช่างเขียนแบบศิลปะไทย	01131	เขียนตัวพระ	01131	เขียนตัวพระทำนั่ง ทำหะ
				1	
				011312	เขียนตัวพระทำยืน ทำเดิน
				011313	เขียนมงกุฎและชฎาตัวพระ
		011314	เขียนเทพบุรุษและอาวุธ		
		01132	เขียนตัวนาง	01132	เขียนตัวนางทำนั่ง
				1	
				011322	เขียนตัวนางทำยืน ทำเดิน
				011323	เขียนมงกุฎและชฎาตัวนาง
		011324	เขียนเทพสตรี		
		01133	เขียนตัวกษัตริย์	01133	เขียนตัวกษัตริย์ชาย
				1	
				011332	เขียนตัวกษัตริย์หญิง
011333	เขียนตัวกษัตริย์เด็ก				
011334	เขียนตัวกษัตริย์คนแก่				

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 01131
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ เขียนตัวพระ
3. ทบทวนครั้งที่ N/A
4. สร้างใหม่ ปรับปรุง

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย TSCO 2452.66 ช่างเขียน, ISCO 7319 : ช่างงานหัตถกรรม (กรรมวิธีแบบดั้งเดิม)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

บุคคลผู้มีสมรรถนะตามหน่วยสมรรถนะนี้ต้องมีความรู้และทักษะในการเขียนตัวพระแบบต่าง ๆ สามารถอธิบายลักษณะทางกายวิภาคและนาฏลักษณะของตัวพระ ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับเทพบุรุษ เครื่องอาวุธประจำตัว และเลือกใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเขียนตัวพระ ได้แก่ ตัวพระในท่ายืน ท่าเหาะ ตัวพระในท่ายืน ท่าเดิน ลวดลายของมงกุฎและซฎาดที่แสดงฐานะของตัวพระ

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011311 เขียนตัวพระท่ายืน ท่าเหาะ	1.1 ระบุลักษณะทางกายวิภาคของศิลปะไทยสำหรับตัวพระในท่ายืน ท่าเหาะบนพื้นที่เขียน 1.2 ระบุความหมายของนาฏลักษณะตัวพระในท่ายืน ท่าเหาะบนพื้นที่เขียนตามที่กำหนด 1.3 เขียนตัวพระในท่ายืน ท่าเหาะ ด้วยดินสอและกระดาษเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสังเกตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011312 เขียนตัวพระท่ายืน ท่าเดิน	2.1 ระบุลักษณะทางกายวิภาคของศิลปะไทยสำหรับตัวพระในท่ายืน ท่าเดินบนพื้นที่เขียน 2.2 ระบุความหมายของนาฏลักษณะตัวพระในท่ายืน ท่าเดินบนพื้นที่เขียนตามที่กำหนด 2.3 เขียนตัวพระในท่ายืน ท่าเดิน ด้วยดินสอและกระดาษเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสังเกตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011313 เขียนมงกุฏและชฎาตัวพระ	3.1 ระบุลักษณะของศิราภรณ์ตัวพระ คือ มงกุฏยอดชัย ชฎาเดินหนบนพื้นที่เขียน 3.2 เขียนมงกุฏยอดชัย ชฎาเดินหนบนพื้นที่เขียนด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วย พู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011314 เขียนเทพบุรุษและอาวุธ	4.1 ระบุลักษณะเทพบุรุษ คือ พระอิศวร พระอินทร์ พระวิฆณุกรรม และระบุอาวุธประจำตัวของเทพบุรุษบนพื้นที่เขียน 4.2 ระบุความหมายของนาฏลักษณะของเทพบุรุษบนพื้นที่เขียน 4.3 เขียนเทพบุรุษและอาวุธบนพื้นที่เขียนตามที่กำหนดด้วยดินสอ และกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

1. ความเข้าใจในลักษณะทางกายวิภาคและนาฏลักษณะของศิลปะไทยสำหรับการเขียนตัวพระ ในอิริยาบถต่าง ๆ
2. มีทักษะในการเขียนรายละเอียดใบหน้าของตัวพระ เครื่องทรง และอาวุธ

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ความสามารถในการเตรียมและใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเขียนภาพ
2. ความสามารถในการลงมือปฏิบัติการเขียนภาพโดยใช้ดินสอ 2B และกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันในการปฏิบัติงานลงบนกระดาษผิวเรียบหรือพื้นที่การเขียนตามที่กำหนด และสามารถควบคุมความสะอาดของผลงาน

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับนาฏลักษณะต่าง ๆ ของตัวพระและชื่อเรียกเฉพาะเกี่ยวกับท่าทางในศัพท์ของนาฏลักษณะ
2. ความรู้เกี่ยวกับเทพบุรุษในงานศิลปะไทย
3. ความรู้ความเข้าใจความแตกต่างของหลักการเขียนกายวิภาคในศิลปะไทยกับศิลปะตะวันตกและกำหนดสัดส่วนตัวพระบนพื้นที่งานเขียน

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ปฏิบัติการเขียนตัวพระแบบต่าง ๆ ได้แก่ ตัวพระทำนั่ง ทำหေး ตัวพระทำยืน ทำเดิน เขียนมงกุฏและขมาตัวพระ และเขียนเทพบุรุษและอาวุธได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ มีสัดส่วนและกายวิภาคอย่างศิลปะไทยที่งดงามและคงความสม่ำเสมอของลายเส้นได้เป็นอย่างดี
2. ปฏิบัติการกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันตัวพระแบบต่าง ๆ ได้แก่ ตัวพระทำนั่ง ทำหေး ตัวพระทำยืน ทำเดิน เขียนมงกุฏและขมาตัวพระ และเขียนเทพบุรุษและอาวุธด้วยเส้นที่มีความงามสม่ำเสมอ เลือกใช้พู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับงานและรักษาความสะอาดของผลงาน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ระบุหรืออธิบายรูปลักษณะทางนาฏลักษณะของตัวพระในงานจิตรกรรมไทย
2. ระบุหรืออธิบายการกำหนดสัดส่วนของตัวพระบนพื้นที่งานเขียน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

หลักฐานที่ต้องการเพื่อแสดงถึงสมรรถนะในส่วนนี้ ต้องมีความสำคัญและตอบสนองตามข้อกำหนดของสมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน โดยต้องแสดงถึง

1. ความรู้เกี่ยวกับวิธีและแบบอย่างในการเขียนและมีทักษะที่เกี่ยวข้องของตัวพระแบบต่าง ๆ ได้แก่ ตัวพระทำนั่ง ทำหေး ตัวพระทำยืน ทำเดิน เขียนมงกุฏและขมาตัวพระ และเขียนเทพบุรุษและอาวุธ
2. ความสมบูรณ์ของผลงานในการปฏิบัติตัวพระแบบต่าง ๆ ตามที่กำหนด แสดงออกถึงความเข้าใจสัดส่วนและการแบ่งพื้นที่การเขียนได้อย่างเหมาะสม รักษาความถูกต้องของแบบอย่างตัวพระที่สำคัญ และทำทางการแสดงออกทางนาฏลักษณะแบบต่าง ๆ

(ง) วิธีการประเมิน

1. การประเมินผลความรู้โดยประเมินจากแบบทดสอบความรู้
2. การประเมินผลการปฏิบัติโดยใช้การประเมินจากแบบทดสอบการปฏิบัติงาน
3. การประเมินผลโดยการพิจารณาพร้อมกับแฟ้มสะสมผลงานและการสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องมีความรู้และทักษะในการจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับกายวิภาคและนาฏลักษณะของศิลปะไทยสำหรับตัวพระ
2. สามารถกำหนดสัดส่วนและร่างภาพตัวพระพร้อมอริยาบทที่กำหนด ตัวพระในทำนั่งทำหေး ตัวพระในทำยืน ทำเดิน มงกุฏและขมาที่แสดงฐานะของตัวพระ
3. เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นลวดลายด้วยดินสอหรือกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะผลงาน

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ตัวพระในงานช่างเขียนไทยนี้เป็นการเขียนมนุษย์และเทพผู้ชาย

กายวิภาคอย่างจิตรกรรมไทยมีลักษณะที่แตกต่างจากกายวิภาคของศิลปะตะวันตกการแสดงออกก็กิริยาในทางนาฏลักษณะของตัวพระตลอดจนแสดงออกถึงความเข้าใจในรูปร่าง รูปทรงที่มีลักษณะโค้งมนเป็นเอกลักษณ์อย่างสำคัญของการวาดเส้นในงานจิตรกรรมไทย

นาฏลักษณะ คือ ภาษาภาพที่ปรากฏในการแสดง การสื่อสารด้วยกิริยาท่าทางเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ในการแสดงออกทางด้านงานจิตรกรรมด้วย

ตัวพระ ทำนั่ง นั่งพับเพียบ แยกเข่าออก มือเหยียดตั้งแบมือตั้งบนเข่า มืออีกข้างจ่อแขนแบมือตั้งบนขา ลำตัวตั้งตรง

สำหรับตัวพระในงานเขียนจะมีท่าทางในการนั่งแบบต่าง ๆ มีชื่อเรียก ดังนี้

- มหาราชลีลา ทำนั่งที่ห้อยเท้าขวาลง เท้าซ้ายงอพับขึ้นไปสอดไว้ใต้โคนขาขวา
- ลลิตาสนะ ทำประทับนั่งห้อยพระบาทข้างหนึ่ง มีปรากฏทั้งรูปเคารพเนื่องในศาสนา

ตัวพระ ทำหေး โดยมากปรากฏในรูปของเทวดา หรือนักสิทธิ์ ซึ่งมีความแก่กล้าในวิชา และจิตวิญญาณ จิตรกรรมที่แสดงท่าทางการหေးจึงต้องอาศัยรูปร่าง ท่วงท่าที่แสดงถึงความเบาและเส้นพลิ้ว แตกต่างจากทำนั่ง เท้าที่มีลักษณะชี้ตรงขึ้นแยกออกจากทำนั่งในพื้นที่ราบที่เท้าจะวางราบไปกับพื้น

ตัวพระ ทำยืน ทำเดิน ตัวพระทำยืนในงานจิตรกรรมไทยโดยมากจะแสดงเป็นภาพยืนหันข้าง ใบหน้าเสี้ยว และปิดลำตัวเล็กน้อย

ตัวพระที่แสดงทำยืนมักแสดงท่าทางประกอบด้วย ทำเดินในเมือง ทำเดินในป่าพร้อมอาวุธ ทำยืนโง่งคันศร ทำยืนรบ เป็นต้น

ซึ่งการแสดงท่าทางเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของการแสดงอารมณ์และเรื่องราวประกอบ

สัดส่วนของตัวพระยังคงต้องแสดงถึงความแข็งแกร่งแม้ว่าจะใช้เส้นโค้งตามหลักทางกายวิภาคของไทย

มงกุฏและขมา คือศิราภรณ์ที่แสดงถึงฐานะของตัวพระ การวาดเครื่องประดับต้องอยู่ในโครงร่างลายเส้นตั้งแต่แรกเพื่อกำหนดสัดส่วนที่สมบูรณ์ก่อนการลงรายละเอียด ลวดลายโดยมากใช้กระจังเป็นหลัก

- มงกุฏยอดชัย คือพระมหามงกุฏเป็นเครื่องศิราภรณ์กษัตริย์ ทรงยอดแหลม
- ขมาเดินหน คือศิราภรณ์ที่มีลักษณะคล้ายพระขมากลับ แต่ปลายไม่มีก้านและบิดไปทางด้านหลังเล็กน้อย ปักพระยี่ก่าข้างซ้าย เรียกว่า พระขมาเดินหน

เทพบุรุษและอาวุธ

1. พระอิศวร หรือพระศิวะ เป็นเทพสำคัญในศาสนาพราหมณ์ มีรูปร่างเป็นชายหนุ่มร่างกำยำนุ่งห่มหนังเสือเหมือนฤๅษี มีสังวาลย์เป็นลูกประคำหรือกะโหลกมนุษย์ มีงูเห่าคดล้อมพระคอ ไวพระเกศยาว ซึ่งจะม้วนเป็นม้วนมวยผม มีพระจันทร์เป็นปิ่นและแม่คงคาอยู่บนยอดจุกา อาวุธของพระอิศวรคือ ตรีศูล

2. พระอินทร์ เป็นเทพที่มีบทบาทในศาสนาพุทธ แสดงภาพด้วยรูปร่างที่เป็นชายหนุ่ม มีวรกายสีเขียว มี 4 กร มีอาวุธ ดังนี้
1. วชิราวุธ คือ วัชระ (สายฟ้า)
 2. พระขรรค์ชื่อ ปรีณูชะ
 3. ศักกระณู บ่วงบาศ
 4. จักร สังข์ ตะขอ แหตขำย
 5. พระวิษณุกรรม เป็นเทวดานายช่างใหญ่ของพระอินทร์ ตามตำนานกล่าวว่า เป็นผู้สร้างเครื่องมือ สิ่งของต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น และเป็นแบบอย่างให้กับมนุษย์ อาวุธของพระวิษณุกรรมคือ จอบและลูกดิ่ง

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- 18.1 การประเมินความรู้ด้วยแบบทดสอบรูปภาพ
- 18.2 การสอบปฏิบัติ
- 18.3 การสอบสัมภาษณ์
- 18.4 รายละเอียดกระบวนการประเมิน เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินอยู่ในคู่มือการประเมินสมรรถนะ

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 01132
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ เขียนตัวนาง
3. ทบทวนครั้งที่ N/A
4. สร้างใหม่ ปรับปรุง

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย TSCO 2452.66 ช่างเขียน, ISCO 7319 : ช่างงานหัตถกรรม (กรรมวิธีแบบดั้งเดิม)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

บุคคลผู้มีความรู้ตามหน่วยสมรรถนะนี้ต้องมีความรู้และทักษะในการเขียนตัวนางแบบต่าง ๆ สามารถอธิบายลักษณะทางกายวิภาคของตัวนาง ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับเทพสตรี เครื่องอาวุธประจำตัว และเลือกใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเขียนตัวนาง ได้แก่ ตัวนางในท่ายืน ตัวนางในท่ายืน ท่าเดิน มีลวดลายของมงกุฎและซฎอนที่แสดงฐานะของตัวนาง

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011321 เขียนตัวนางท่ายืน	1.1 ระบุลักษณะทางกายวิภาคของศิลปะไทยสำหรับตัวนางท่ายืนบนพื้นที่เขียน 1.2 ระบุความหมายของนาฏลักษณะตัวนางท่ายืนบนพื้นที่เขียนตามที่กำหนด 1.3 เขียนตัวนางท่ายืนบนพื้นที่เขียนด้วยดินสอและกระแทกเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011322 เขียนตัวนางท่ายืน ท่าเดิน	2.1 ระบุลักษณะทางกายวิภาคของศิลปะไทยสำหรับตัวนางในท่ายืน ท่าเดินบนพื้นที่เขียน 2.2 ระบุความหมายของนาฏลักษณะที่ตัวนางท่ายืนท่าเดินบนพื้นที่เขียนตามที่กำหนด 2.3 เขียนตัวนางท่ายืน ท่าเดินบนพื้นที่เขียนด้วยดินสอและกระแทกเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011323 เขียนมงกุฏและชฎาด้านนาง	3.1 ระบุลักษณะเฉพาะของศิริภรณ์ด้านนาง คือ มงกุฏยอดสั้น มงกุฏยอดพระเกี้ยวและชฎาด้านนางบนพื้นที่เขียน 3.2 เขียนมงกุฏยอดสั้น มงกุฏยอดพระเกี้ยวและชฎาด้านนางบนพื้นที่เขียนด้วยดินสอและ กระทบเส้นหมึกด้วยฟู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011324 เขียนเทพสตรี	4.1 ระบุลักษณะเฉพาะเทพสตรี คือ พระอูมาเทวี พระศรีสวตี พระแม่ธรณี ระบุอาวุธประจำตัวของ เทพสตรีบนพื้นที่เขียน 4.2 ระบุความหมายของนาฏลักษณะของเทพสตรีบนพื้นที่เขียน 4.3 เขียนเทพสตรีและอาวุธบนพื้นที่เขียนตามที่กำหนดด้วยดินสอ และกระทบเส้นหมึกด้วยฟู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

1. ความเข้าใจในลักษณะทางกายวิภาคและนาฏลักษณะของศิลปะไทยสำหรับการเขียนตัวนางในอิริยาบถต่าง ๆ
2. มีทักษะในการเขียนรายละเอียดใบหน้าของตัวนาง เครื่องประดับและเครื่องอาวุธในเทพสตรี

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ความสามารถให้หนการเตรียมและใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเขียนภาพ
2. ความสามารถในการลงมือปฏิบัติการเขียนภาพโดยใช้ดินสอ 2B และกระทบเส้นหมึกด้วยฟู่กันในการปฏิบัติงานลงบนกระดาษผิวเรียบหรือพื้นที่การเขียนตามที่กำหนด และสามารถควบคุมความสะอาดของผลงาน

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับอากัปกริยาท่าทางต่าง ๆ ของตัวนางที่สื่อถึงความหมายในภาษาท่าทางได้
2. ความรู้ความเข้าใจลักษณะเฉพาะของหลักการเขียนกายวิภาคในศิลปะไทยของตัวนาง และความสามารถกำหนดสัดส่วนตัวนางบนพื้นที่งานเขียน
3. ความรู้เกี่ยวกับการนำตัวนางมาใช้ประกอบงานในจิตรกรรมไทย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ปฏิบัติการเขียนตัวนางแบบต่าง ๆ ได้แก่ ตัวพระทำนั่ง ตัวพระทำยืน ท่าเดิน เขียนมงกุฎและชฎาตัวนาง และเขียนเทพสตรีและอาวุธได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ มีสัดส่วนและกายวิภาคและนาฏลักษณะอย่างศิลปะไทยทั้งคางและคองความสม่ำเสมอของลายเส้นได้เป็นอย่างดี
2. ปฏิบัติการกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันตัวนางแบบต่าง ๆ ได้แก่ ตัวนางทำนั่ง ตัวนางทำยืน ท่าเดิน เขียนมงกุฎและชฎาตัวนาง และเขียนเทพสตรีและอาวุธด้วยเส้นที่มีความงามสม่ำเสมอเลือกใช้พู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับงานและรักษาความสะอาดของผลงาน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ระบุหรืออธิบายรูปลักษณะทางกายวิภาคและนาฏลักษณะของตัวนางในงานจิตรกรรมไทย
2. ระบุหรืออธิบายการกำหนดสัดส่วนของตัวนางบนพื้นที่งานเขียน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

หลักฐานที่ต้องการเพื่อแสดงถึงสมรรถนะในส่วนนี้ ต้องมีความสำคัญและตอบสนองตามข้อกำหนดของสมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน โดยต้องแสดงถึง

1. ความรู้เกี่ยวกับวิธีและแบบอย่างในการเขียนและมีทักษะที่เกี่ยวข้องของตัวนางแบบต่าง ๆ ได้แก่ ตัวนางทำนั่ง ตัวพระทำยืน ท่าเดิน เขียนมงกุฎและชฎาตัวนาง และเขียนเทพสตรี
2. ความสมบูรณ์ของผลงานในการปฏิบัติตัวนางแบบต่าง ๆ ตามที่กำหนด แสดงออกถึงความเข้าใจสัดส่วนและการแบ่งพื้นที่การเขียนได้อย่างเหมาะสม รักษาความถูกต้องของแบบอย่างที่สำคัญและท่าทางการแสดงออกต่าง ๆ

(ง) วิธีการประเมิน

1. การประเมินผลความรู้โดยประเมินจากแบบทดสอบความรู้
2. การประเมินผลการปฏิบัติโดยใช้การประเมินจากแบบทดสอบการปฏิบัติงาน
3. การประเมินผลโดยการพิจารณาจากแฟ้มสะสมผลงานและการสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องมีความรู้และทักษะในการจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับกายวิภาคของศิลปะไทยสำหรับตัวกาบชาย หญิง เด็กและคนชรา ความแตกต่างของกายวิภาคระหว่างตัวกาบกับตัวพระและตัวนาง
2. สามารถกำหนดสัดส่วนและร่างภาพตัวกาบพร้อมอิริยาบถที่กำหนด
3. เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นลวดลายด้วยดินสอหรือกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะผลงาน

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ตัวกาบ คือการเขียนมนุษย์ที่มีความเป็นธรรมชาติ เป็นภาพบุคคลที่มีวิถีชีวิตอย่างสามัญ ซึ่งหลักการในการสร้างตัวกาบ คือการวาดคนมนุษย์ให้ออกมาแล้วเกิดความรู้สึกถึงความมีอารมณ์ร่วมกับเหตุการณ์ในฉากตอนต่าง ๆ หรือเป็นการสะท้อนมุมมองลกขบขันของช่างที่มีต่อชีวิตของมนุษย์ทั่วไป

ตัวกาบชาย โดยมากมีกายวิภาคที่แสดงความสมจริงของรูปร่าง เช่น อ้วน ผอม สีมัว มีความแตกต่างกัน บ้างสวมเสื้อเพื่อแสดงฐานะของชาวบ้าน เช่น เศรษฐี หรือไม่สวมเสื้อโดยมากเป็นชาวบ้านทั่วไป สัดส่วนของใบหน้า มือ เท้า และอากัปกริยาที่มีความแตกต่างจากตัวพระ ส่วนมากมักแสดงท่าทางการใช้ชีวิต เช่นการทำอาชีพ การละเล่นรื่นเริง การเล่นการพนัน การดื่มสุราและเสพเมถุน ซึ่งภาพกาบเหล่านี้ไม่ใช่ภาพที่แสดงความไม่สุภาพแต่เป็นส่วนเติมเต็มให้จิตรกรรมฝาผนังในยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์มีชีวิตชีวขึ้น และบ้างแทรกเกร็ดทางประวัติศาสตร์ในช่วงเวลานั้น ๆ

ตัวกาบหญิง โดยมากแสดงกายวิภาคที่แสดงอากัปกริยาของชาวบ้านหญิงที่มีวิถีอยู่กับการเลี้ยงลูก การปรนนิบัติสามี แม้ว่า จะมีความพยายามในการวาดภาพตัวกาบที่เป็นชาวบ้านหญิงให้มีความงดงาม อย่างไรก็ตามก็ย่อมมีความแตกต่างในรูปลักษณะของการวาดตัวนาง ทั้งนี้เพื่อแสดงออกถึงความเป็นชีวิตมนุษย์ที่มีอารมณ์ร่วมต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่นในจิตรกรรมประเพณี 12 เดือน จิตรกรรมในสมัยรัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5 พบว่ามีกรวดภาพชาวบ้านหญิงเข้าร่วมในประเพณีต่าง ๆ ทั้งในลักษณะของสาวชาววังที่มีความอ่อนช้อยงดงาม และชาวบ้านที่อยู่ชนบทที่มีความเกี่ยวข้องกับการยังชีพด้วยวิถีของการเกษตร

ตัวกาบเด็ก เดิมเน้นการวาดภาพเด็กเกิดขึ้นไม่มากนัก ภาพเด็กในงานจิตรกรรมไทยได้แก่ จิตรกรรมนิทานพุทธประวัติตอนประสูติเจ้าชายสิทธัตถะ ซึ่งการวาดภาพเด็กในลักษณะดังกล่าวยังเชื่อมโยงนาฏลักษณะอย่างตัวพระ ด้วยความอ่อนช้อยวิจิตรบรรจง สำหรับชาวบ้านที่เป็นเด็กเริ่มปรากฏในสมัยรัตนโกสินทร์ที่มักเป็นส่วนของภาพแสดงถึงฉากตอนในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นวิถีของชาวบ้าน ดังนั้นชาวบ้านที่เป็นเด็กจึงเป็นตัวกาบชนิดหนึ่งที่สะท้อนหน้าที่ของชาวบ้านหญิงที่จะต้องดูแลเลี้ยงดูทารกไปจนเด็กโต อีกทั้งยังเป็นเกร็ดความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับตัวกาบที่เป็นเด็ก ได้แก่ ทรงผม การแต่งกาย และการละเล่น

ตัวกาบคนแก่ คนแก่มักมีกายวิภาคลักษณะเฉพาะ มีการแต่งเติมให้เกิดความรู้สึกทุกขเวทนาพร้อมด้วย เช่น จิตรกรรมฝาผนังนิทานพุทธประวัติ ที่เจ้าชายสิทธัตถะได้พบกับเทวทูตทั้ง 4 และคนชราคือความเสื่อมโทรมของมนุษย์ อย่างไรก็ตามในจิตรกรรมฝาผนังสมัยรัตนโกสินทร์ ปรากฏภาพกาบของชาวบ้านที่ชราอยู่ในอิริยาบถที่แสดงความสุข ความบันเทิงตามเทศกาล

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 การประเมินความรู้ด้วยแบบทดสอบรูปภาพ

18.2 การสอบปฏิบัติ

18.3 การสอบสัมภาษณ์

18.4 รายละเอียดกระบวนการประเมิน เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินอยู่ในคู่มือการประเมินสมรรถนะ

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 01133
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ เขียนตัวกาก
3. ทบทวนครั้งที่ N/A
4. สร้างใหม่ ปรับปรุง

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย TSCO 2452.66 ช่างเขียน, ISCO 7319 : ช่างงานหัตถกรรม (กรรมวิธีแบบดั้งเดิม)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

บุคคลผู้มีสมรรถนะตามหน่วยสมรรถนะนี้ต้องมีความรู้และทักษะในการเขียนตัวกากแบบต่าง ๆ สามารถอธิบายลักษณะทางกายวิภาคของตัวกาก (ตัวชาวบ้าน) ตลอดจนสามารถถ่ายทอดอิริยาบถต่าง ๆ มีความรู้เกี่ยวกับลักษณะของอาชีพชาวบ้าน เครื่องแต่งกายตามยุคสมัยและเลือกใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเขียนตัวกาก ได้แก่ ตัวกากชาย ตัวกากหญิง ตัวกากเด็ก และตัวกากคนแก่

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011331 เขียนตัวกากชาย	1.1 ระบุลักษณะทางกายวิภาคแบบศิลปะไทยของตัวกากชายและระบุเครื่องแต่งกายตัวกากชายบนพื้นที่เขียน 1.2 เขียนตัวกากชายในอิริยาบถที่กำหนดด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสังเกตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011332 เขียนตัวกากหญิง	2.1 ระบุลักษณะทางกายวิภาคแบบศิลปะไทยของตัวกากหญิงระบุเครื่องแต่งกายตัวกากหญิงบนพื้นที่เขียน 2.2 เขียนตัวกากหญิงในอิริยาบถที่กำหนดด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสังเกตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011333 เขียนตัวกากเด็ก	3.1 ระบุลักษณะทางกายวิภาคแบบศิลปะไทยของตัวกากเด็ก 3.2 เขียนตัวกากเด็กในอิริยาบถที่กำหนดด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสังเกตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

สมรรถนย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011334 เขียนตัวกากคนแก่	4.1 ระบุลักษณะทางกายวิภาคแบบศิลปะไทยของตัวกากคนแก่ 4.2 เขียนตัวกากคนแก่ในอิริยาบถที่กำหนด ด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

1. ความเข้าใจในลักษณะของดินเหนียวทั้งที่เป็นดินเหนียวในขณะแห้ง และดินเหนียวในขณะเปียก
2. ความเข้าใจในคุณสมบัติของดินเหนียวที่เหมาะสมกับงานปั้น ตลอดจนความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็บรักษาเนื้อดินเหนียวให้คงสภาพพร้อมใช้

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ความสามารถในการเตรียมและใช้วัสดุอุปกรณ์ในบดดินและร่อนดินเหนียว
2. ความสามารถในการร่อนดินเหนียว โดยใช้ดินเหนียวที่บดละเอียดจนกลายเป็นผงนวดกับน้ำสะอาดลงบนพื้นที่ปฏิบัติงานตามที่กำหนด และสามารถควบคุมคุณภาพของดินเหนียวที่นวดแล้วให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับกรจำแนกลักษณะของดินเหนียว ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการเตรียมดิน
2. ความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ที่หลากหลายในกระบวนการเตรียมดินเหนียวสำหรับงานปั้น

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ปฏิบัติงานเตรียมดินเหนียวสำหรับงานปั้น ตามกรรมวิธีที่กำหนด คือ การบดดิน การร่อนดินและการร่อนดิน
2. ผลการปฏิบัติงานเตรียมดินเหนียว ดินเหนียวที่ผ่านการร่อนสำเร็จเป็นดินเหนียวพร้อมใช้และจัดเก็บดินเหนียวที่ได้ด้วยการหุ้มห่อด้วยแผ่นพลาสติกหรือภาชนะที่ปิดมิดชิดเพื่อถนอมรักษาให้ดินเหนียวมีอายุการใช้งานที่นานขึ้น

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ระบุหรืออธิบายลักษณะของดินเหนียวที่มีความเหมาะสมในงานปั้น
- 2.

ระบุหรืออธิบายการกำหนดสัดส่วนของผงดินเหนียวที่บดละเอียดกับปริมาณน้ำสะอาดและการแก้ไขปัญหากหากพบข้อแตกต่างทางด้านวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

หลักฐานที่ต้องการเพื่อแสดงถึงสมรรถนะในส่วนนี้ ต้องมีความสำคัญและตอบสนองตามข้อกำหนดของสมรรถนย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน โดยต้องแสดงถึง

1. ความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานเตรียมดิน ด้วยการบดดินเหนียว ร่อนดินเหนียวและการร่อนดินเหนียว
2. ความสมบูรณ์ของผลงานในการปฏิบัติการเตรียมดินเพื่องานปั้น ดินเหนียวที่ผ่านการร่อนและมีความเหมาะสมต่อการปั้น ไม่ร่วนหรือเหลวจนเกินไป

(ง) วิธีการประเมิน

1. การประเมินผลความรู้โดยประเมินจากแบบทดสอบความรู้
2. การประเมินผลการปฏิบัติโดยใช้การประเมินจากแบบทดสอบการปฏิบัติงาน
3. การประเมินผลโดยการพิจารณาจากแฟ้มสะสมผลงานและการสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องมีความรู้และทักษะในการจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของดินเหนียวที่ใช้สำหรับงานปั้น
2. สามารถดำเนินการเตรียมดินเหนียวสำหรับงานปั้นด้วยตนเองครบทุกขั้นตอน
3. เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเตรียมดินเหนียวได้อย่างเหมาะสม

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ดินเหนียว คือ ดินที่เมื่อเปียกจะมีของความเหนียวและเมื่อแห้งจะมีความแกร่งสูงกว่าดินชนิดอื่น ๆ โดยมากพบที่บริเวณลุ่มแม่น้ำ

ซึ่งดินเหนียวเกิดจากการทับถมอินทรีย์วัตถุเป็นเวลานาน ดินเหนียวอู่ม้วนน้ำได้ดีจึงเหมาะกับการปลูกข้าวเนื่องจากข้าวมีความต้องการน้ำในปริมาณมากเพื่อการเติบโต

การเตรียมดินเหนียว คือ การนำดินเหนียวที่แห้งสนิทมาทำการบด ซึ่งการบดดินเหนียวจะบดก่อนดินที่แห้งสนิทแล้วเท่านั้น

โดยใช้อุปกรณ์ที่หลากหลายสำหรับทุบดินเหนียวก้อนใหญ่ในละเอียดลง บดดินให้มีขนาดย่อมลงมาจนกลายเป็นผง ซึ่งวัสดุรองรับการบดดินอาจใช้พื้นราบที่ปูด้วยพื้นพลาสติกเพื่อให้สะดวกต่อการปฏิบัติงาน

การบดดินเหนียว คือ การบดจนดินเหนียวแห้งที่มีลักษณะเป็นก้อนแข็งให้กลายเป็นผงดิน และมีความละเอียดพอที่จะใช้ตะแกรงตาถี่ร่อนก่อนนำไปผสมน้ำเพื่อควบคุมขนาดให้กลายเป็นก้อนดินเหนียวพร้อมใช้สำหรับงานปั้น

ตะแกรงที่ใช้ในการร่อนดิน ส่วนมากใช้ตะแกรงโลหะ หรือตะแกรงพลาสติกที่มีช่องขนาดเล็กเพื่อให้ได้ผงดินที่มีความละเอียด สำหรับการร่อนดินให้ตัดดินที่บดแล้วใส่ตะแกรงแล้วเขย่าเบา ๆ ให้ผงดินร่วงลงในภาชนะที่เตรียมไว้ สำหรับดินที่บดแล้วและมีขนาดใหญ่เกินร่องของตะแกรง ให้นำกลับไปบดละเอียดต่ออีกครั้ง ข้อพึงระวังคือ หากพบมีเศษใบไม้หรือสิ่งอื่นที่ปะปนในเนื้อดินเหนียวให้แยกออกไม่นำไปปนกับผงดินที่พร้อมสำหรับการใช้งาน

นวดดิน ผงดินที่ได้จากการบดและการร่อนจนเป็นผงละเอียดแล้ว ให้นำมาผสมกับน้ำสะอาด สำหรับอัตราส่วนให้ใช้การกะปริมาณระหว่างผงดินและน้ำสะอาด ทดสอบความเหนียวจากการผสมและนวดกับน้ำจนเป็นเนื้อเดียวกัน ดินที่ได้จะต้องไม่เหลวเกินไป หรือแห้งเกินไป การนวดดินเหนียวที่ดีจะต้องนวดโดยใช้ผงดินที่ละเอียดแล้วค่อยเพิ่มปริมาณ โดยใช้สองมือกดเนื้อดินลงบนพื้นเรียบจนดินเหนียวนั้นสามารถจับตัวเป็นก้อน เมื่อตั้งเนื้อดินจะต้องไม่ขาดจากกันในพื้นที่และไม่ร่วนจนเกินไป

การเก็บรักษาดิน ดินที่นวดแล้วสำหรับการใช้งานจะต้องทำการเก็บรักษาเนื้อดินเหนียวไม่ให้แห้งแข็งและมีความชื้นเพียงพอ พร้อมใช้งานอยู่เสมอ โดยมากใช้วิธีการห่อหุ้มด้วยพลาสติก สำหรับการป้องกันการแห้งแข็งตัวของเนื้อดินสำหรับชิ้นงานปั้นที่อยู่ระหว่างการปฏิบัติงานให้ใช้ผ้าชุบน้ำพอมืดคลุมไว้ จะสามารถช่วยให้ชะลอการแห้งแข็งของดินและรักษาความชุ่มชื้นของดินเหนียวได้

หากดินเหนียวที่ใช้สำหรับงานปั้นเริ่มแห้งไม่สามารถใช้ทำงานปั้นได้ แก้ไขด้วยการปฏิบัติการเตรียมดินในขั้นตอนแรกอีกครั้ง คือการนำดินเหนียวที่แห้งสนิทมาบดให้ละเอียดเป็นผง ร่อนผงดินเพื่อร่อนนวด และนวดดินโดยใช้น้ำสะอาด ตลอดจนเก็บรักษาดินให้คงความชุ่มชื้นด้วยการห่อพลาสติกหรือภาชนะปิดมิดชิด

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 การสอบปฏิบัติ

18.2 การสอบสัมภาษณ์

18.3 รายละเอียดกระบวนการประเมิน เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินอยู่ในคู่มือการประเมินสมรรถนะ